

Музика О. Чухрая, слова А. Лихошвая

Чобітки

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА

Музика О. Чухрая, слова А. Лихошвая

«Чобітки»

Виконав:

студент 49 групи

Козачок Віталій

Творчий керівник:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри

інструментального виконавства

Радзівіл Тетяна

Умань
ВПЦ «Візаві»
2019

Чухрай О., Лихошвай А. Чобітки. Партитура для оркестру народних інструментів / Переклад Т. Радзівіл, В. Козачка; муз. ред. та упоряд. Т. Радзівіл – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – 49 с.

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри інструментального виконавства УДПУ імені Павла Тичини, протокол № 5 від 19 грудня 2018 року

© Радзівіл Т., Козачок В., 2019

© УДПУ імені Павла Тичини, кафедра інструментального виконавства, 2019

ЗМІСТ

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ ТВОРУ.....	4
ТЕКСТ ПІСНІ «ЧОБІТКИ»	9
ВИКОНАВСЬКИЙ АНАЛІЗ ТА ДИРИГЕНТСЬКІ ТРУДНОЩІ ...	10
ПАРТИТУРА	12
КЛАВІР I	29
КЛАВІР II	31
ОРКЕСТРОВІ ПАРТІЇ ТВОРУ.....	33
КЛАРНЕТ	33
ТРУБА	34
ГОЛОС	35
БАЯН I	36
БАЯН II	37
БАЯН III	38
БАЯН БАС	39
БАЛАЛАЙКА ПРІМА	40
БАЛАЛАЙКА СЕКУНДА	41
БАЛАЛАЙКА АЛЬТ	42
БАНДУРА	43
ДОМРА ПРІМА I	44
ДОМРА ПРІМА II	45
ДОМРА АЛЬТ	46
ДОМРА ТЕНОР	47
УДАРНІ	48
КОНТРАБАС	49

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ ТВОРУ

Олексій Іванович Чухрай – класик української сучасної пісні. Живе у Полтаві. Створені ним пісні мають могутню силу народних.

Народився у 1939 р. в селі Нижня Ланна Карлівського району на Полтавщині. Батько його, Іван Чухрай, віртуозно грав на скрипці й був найпочеснішим гостем на весіллях та святах, дід також відомий на всю округу скрипаль.

Ще в ранньому дитинстві Олексій зачаровано поринав у дивовижний світ звуків, що оточували його. Він був мрійником і слідопитом. Завжди і в усьому намагався дійти істини, пізнати таїни природи. Господь подарував хлопцю абсолютний слух, тому грати він навчився напрочуд швидко і міг зіграти будь-яку мелодію, один раз почувши. Першим вчителем Олексія став сліпий музикант із Федорівки – Микола Коваленко. Вже у старших класах юнак створював імпровізації – замальовки майбутніх пісень.

Згодом вступив до вечірньої музичної школи у Полтаві по класу баяна й успішно її закінчив.

Однак, з першого разу вступити до музичного училища Олексію не вдалося. Отож, довелося служити в армії. Службу він проходив в оркестрі Полтавського артилерійського училища. Якось молодий солдат у газеті «Известия» побачив вірш А. Кронгауза «Я влюбилася в некрасивую» і написав до нього музику. Так народилася перша пісня

О. Чухрая. Він наважився надіслати ноти до однієї з військових газет. Незабаром отримав відповідь, де було сказано, що у нього є хист, але потрібно ще багато працювати, щоб писати справжні пісні. Стандартна відписка. Багатьом початківцям вона відбиває бажання творити, але з Олексієм цього не сталося. Він дав собі слово, що обов'язково напише таку пісню, яку надрукують у газеті й виконуватимуть зі сцени.

Служба в армії підходила до завершення, а мрія вступити до музичного училища не полишала Олексія. Та на заваді став диригент військового оркестру, який був членом приймальної комісії: не хотілося музичному керівникові розлучатися з талановитим баяністом. Однак після того, як Олексій заграв, ні в кого з решти членів комісії не піднялася рука поставити солдату нижче оцінки «відмінно». І, все ж, в училище його зарахували кандидатом. Може, знову втратив би Олексій Іванович дорогоцінний рік, якби його гра на випускному вечорі курсантів артилерійського училища не сподобалась секретарю обкому партії. Хлопець попросив його про допомогу, і той дав відповідне розпорядження директору музичного училища. Так Олексій став навчатися і викладати у вечірній музичній школі. Він з головою поринув у роботу.

Знайомство з професійним поетом-піснярем Андрієм Пашком для Олексія Івановича було знаковою подією. Від нього молодий композитор дізнався про канони пісенного жанру і написав пісню на слова А. Пашка «Перший сніг», яку на початку 70-х років ХХ ст. надрукувала газета «Зоря Полтавщини». А. Пашко опікав і захищав музиканта-початківця, познайомив його з відомими поетами і композиторами, зокрема із референтом Олександра Білаша Валерієм Польовим, який на десятиріччя став наставником О. Чухрая, суворим критиком і другом. Олексій Іванович натхненно працює і заочно закінчує консерваторію. В його піснях «Ворскляночка», «Берізонька», фольклорно-обрядовому циклі «Дівич-вечір» вчувається неповторна мелодика народної пісні з сокровенними дівочими мріями, теплим подихом рідної землі...

У 1974 р. він написав пісню «Моя Полтава» – без сумніву, вагомий здобуток композитора, яку на урочистостях з нагоди 800-

ліття міста виконав Йосип Кобзон у супроводі джаз-оркестру Леона Аганезова «Время». Вона стала візитівкою Полтави і на конкурсі в Москві була визнана кращою.

О. Чухрая поєднувала дружба і творча співпраця з українською співачкою Р. Кириченко, яка виконала понад двадцять пісень композитора, серед яких «Дівочий сон», «Доля у нас — два крила», «Синьоокі солов'ї», «Мамина пісня», «Святий вечір», які любить слухати і співає вся Україна. А «Молодичку» вважають народною.

Талант О. Чухрая – багатогранний. У 1974 р. він створив ансамбль народної музики «Карусель» – лауреат міжнародних фольклорних фестивалів у Болгарії та Італії. За путівкою ЦК ВЛКСМ «Карусель» побувала на БАМі та об'їздила великі будови колишнього СРСР, пів-Європи аплодувало майстерності музикантів і співаків колективу.

Відомо, що вчитель славиться своїми учнями. Олексію Івановичу є ким гордитися. За роки педагогічної діяльності в Полтавському музичному училищі ім. М. Лисенка він виховав понад сто баяністів. Лауреатом міжнародного конкурсу в Клінгенталі став Дмитро Шаршонь. Золотий диплом міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів пам'яті В. Золотарьова у Владивостоці здобув Олександр Литвиненко. Лауреатами міжнародного конкурсу «Золотий акордеон» визнано Олександра Романенка та Богдана Чубика.

Олексій Іванович не терпить кон'юнктури, свято береже традиції народного мистецтва, глибоко переживає кризу сучасної української естради, йому боляче спостерігати, як на яскраві вогні шоу-бізнесу злітаються, мов нічні метелики, пісні-одноденки. Відсутність смаку – звичне явище серед молоді. Концерти народної пісні, самодіяльних народних ансамблів збирають все менше глядачів.

Хай частіше лунають Ваші пісні, стоголосим хором звучить над Україною «Диво всепрощеної любові». Хай пісня робить нас добрішими!

Анатолій Олексійович Лихошвай – член Національної всеукраїнської музичної спілки, лауреат другого фестивалю народної творчості (1987 р.), автор віршів восьми збірок пісень полтавських композиторів. Він же кандидат економічних наук, доцент Полтавської державної аграрної академії.

Понад 35 років дарує людям пісні Анатолій Лихошвай у співдружності з полтавськими композиторами, зокрема, Валентином Міщенком, Василем Якубовичем, Михайлом Савченком, Олексієм Чухраєм, Володимиром Сліпаком, Анатолієм Ждановим, Геннадієм Оглобліним, Ігорем Засульським, Тетяною Садохіною, В'ячеславом Коцієм, Володимиром Карлашом. Творче тріо у складі Ігоря Горбачова, поета Анатолія Лихошвая і завідуючого кафедрою фінансово-економічного аналізу, доктора економічних наук Анатолія Трохимовича Опрі створило «Гімн Полтавської державної аграрної академії».

Творчі звіти-концерти поета-пісняра в обласному музично-драматичному театрі ім. М. В. Гоголя, обласній філармонії, міському будинку культури, Полтавському краєзнавчому музеї відбулися у заповнених залах полтавців та гостей міста – шанувальників його творчості.

Значним здобутком поета-пісняра є створені за його ініціативою зразки семи тематичних компакт-дисків, до яких включено

102 музичних твори (пісні, романси, балади). На базі цих матеріалів можливо було б видати 3-4 сувенірних компакт-диски.

Пісні на вірші Анатолія Лихошвая виконують народні та заслужені артисти України, відомі співаки Полтавщини, хорові та самодіяльні колективи.

Музичні твори згруповані за ознакою тематики, а саме: «Доброго ранку, Україно...», «Пісні про славне місто Полтаву», «Горіла свічка воскова...» (романси), «В садочку калина...» (жартівливі пісні), «Три верби», «Естрадні пісні».

ТЕКСТ ПІСНІ «ЧОБІТКИ»

Ой купила мама чобітки
Такі гарні, модні каблучки.
На морозі каблучки риплять,
Піду у неділю погулять.

Приспів:

Що мені тепер зима?
Не страшна метелиця,
Глянь, доріженька сама
За ворота стелиться!

Ще сьогодні тільки середа,
А вже слідом хлопців череда.
На морозі ходять, тупотять,
Мене кличуть знову танцювать.

Приспів

Як пішла я з Грицем у танок,
Завдав жару модний каблучок.
Ото ж знайте, горді парубки,
Отакі у мене каблучки.

Приспів

ВИКОНАВСЬКИЙ АНАЛІЗ ТА ДИРИГЕНТСЬКІ ТРУДНОЩІ

Пісня «Чобітки» створена в куплетно-варіаційній формі, куплет якої має просту двочастинну форму (заспів-приспів). У куплетах варіюється супровід без зміни мелодії. Розмір музичного твору 2/4. Куплетно-варіаційна форма твору має такий вигляд:

В А В А₁ В А В

в якій:

В – вступ, програш, кода, однакові за формою, мелодикою, ритмом, фактурою викладу і оркестровкою та написані в тональності **g-moll**;

А – перший куплет (заспів-приспів) і третій куплет (заспів-приспів), однакові за формою, мелодикою, ритмом, фактурою викладу і оркестровкою та написані в тональності (**B-dur + g-moll**);

А₁ – другий куплет (заспів-приспів), в якому варіюється оркестровий супровід, а мелодія пісні залишається незмінною. Тональність куплету (**B-dur + g-moll**).

Диригент має чітко показувати легкий стакатний рух кісті, що передає веселий характер твору, а також своєрідний ритм – восьма нота після восьмої паузи та чверть, що зустрічається у 2, 4, 7, 8 тактах вступу та 7 такті кожного куплету пісні.

Диригент має постійно тримати звуковий баланс між солістом та оркестром. Важливими є оркестровий вступ, програш та кода, де учасники показують своє технічне володіння інструментами на високому рівні.

Інструментовка твору побудована фрагментарно, тобто оркестрові інструменти мають невеличкі сольні місця по 2 такти, які потрібно чітко, вправно та впевнено зіграти після багатьох тактів паузи. Тому диригент постійно повинен реагувати на появу нових тембрів та показувати ці вступи оркестрантам.

Кожний куплет пісні має різні варіанти інструментовки, тому для диригента важливо запам'ятати схему тембрального рішення твору, що має певні складності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Володимир Слепцов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaestrada.org/kompozitori/chuhraj-oleksij/>
2. Мазель Л. А. Строеие музыкальных произведений : учеб. пособие / Мазель Л. А. – [2-е изд. доп. и перераб.]. – М. : Музыка, 1979. – 158 с.
3. Музична скринька ПДАА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/muz/>
4. Музыкальная энциклопедия [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.musenc.ru/html/k/kuplet.html>
5. Заднепровская, Г. В. Анализ музыкальных произведений : учеб. пособие для студ. муз.-пед. училищ и колледжей / Заднепровская Г. В. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 272 с.
6. Музыкальная форма / [ред. Ю. Н. Тюлин.]. – Изд. 2-е. – М. : Музыка, 1974. – 360 с.
7. Смаглій, Г. А. Основи теорії музики : підручник для навч. закладів освіти, культури і мистецтв / Смаглій Г. А., Маловик Л. В. – [3-тє вид., перер. і доп.]. – Х. : Факт, 2005. – 384 с.

ПАРТИТУРА

Чобітки

Музика: О. Чухрай
Вірші А. Лихошвая

Рухливо

The musical score is arranged in 15 staves. The instruments and their parts are as follows:

- Кларнет** (Clarinet): Treble clef, 4/4 time, mostly rests.
- Труба** (Trumpet): Treble clef, 4/4 time, mostly rests.
- Голос** (Voice): Treble clef, 4/4 time, mostly rests.
- Баян I** (Banyo I): Treble clef, 4/4 time, melodic line with slurs.
- Баян II** (Banyo II): Treble clef, 4/4 time, melodic line with slurs.
- Баян III** (Banyo III): Treble clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Баян бас** (Banyo Bass): Bass clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Балалайка прима** (Balalaika Prima): Treble clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Балалайка секунда** (Balalaika Sekunda): Treble clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Балалайка альт** (Balalaika Alto): Treble clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Бандура** (Bandura): Treble clef, 4/4 time, accompaniment with chords.
- Домра прима I** (Domra Prima I): Treble clef, 4/4 time, melodic line.
- Домра прима II** (Domra Prima II): Treble clef, 4/4 time, melodic line.
- Домра альт** (Domra Alto): Treble clef, 4/4 time, melodic line.
- Домра тенор** (Domra Tenor): Treble clef, 4/4 time, melodic line.
- Ударні** (Drums): Percussion clef, 4/4 time, rhythmic accompaniment.
- Контрабас** (Double Bass): Bass clef, 4/4 time, accompaniment with chords.